

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulul Inului Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc.
Manuscrisurile nu se întorc.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgulul Inului Nr. 30.
Inerșate mai primosă în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Moas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dakes, A. Opatik, J. Donnerberg; în Budapeșta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulu inserțiunilor: o seriă garmond pe o colônă 6 cr. și 80 cr. timbru pentru o publicație. Publicări mai dese după tarifi și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU IV.

„Gazeta“ ese în fă-care și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe ună ană 12 fl., pe șese lună 6 fl., pe trei lună 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe ană.
Pentru România și străinătate:
Pe ună ană 40 franci, pe șese lună 20 fr., pe trei lună 10 fr.
N-rii de Duminecă 3 franci.
Se prenumără la tôte oficiile poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulu pentru Brașov:
a administrațiuno, piața mare, Târgulul Inului Nr. 30 etagiulu I.: pe ună ană 10 fl., pe șese lună 5 fl., pe trei lună 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe ună ană 12 fl., pe 6 lună 6 fl., pe trei lună 3 fl. Ună esemplară 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atătū abonamentele câtū și inserțiunile suntū a se plăti înainte.

Nr. 112.

Brașov, Mercuri, 20 Mai (1 Iunie)

1892.

Brașov, 19 Mai v.

S'a implinită anulă, de când într'unulă din articoli noștri de fondă amă atrasă atențiunea autorităților nōstre școlare asupra raportului oficiosă alū viceșpanului din comitatul Murășu-Turda, după care raportū, în acelu comitatū învățământul românescū în ultimul deceniu ar fi regresatū cu pași uriași; din mai multe școle confesionale de-ale nōstre limba românescă a fostū scōsă și înlocuită cu limba maghiară, ér unde limba românescă n'a pututū fi eliminată cu totulă din școlă, paralelă cu ea s'a introdusū, ca limbă de propunere, și limba maghiară.

Ne-amă îndoitū în consciențiositatea raportului amintitū și credeamū, că pentru liniștirea nōstră și a publicului românescū, conducătorii poporului românū din acelu comitatū se vorū grăbi a desminti acelu raportū, séu în celū mai réu casū credeamū, că ei ne vorū arăta, în ce modū s'a pututū întâmpla sé decada astfelū învățământul nostru în acelu comitatū și se vorū grăbi a da alarmă și a cere întervenirea celorlă chiamați pentru a pune stavilă pericolului.

În locū însē de-a se fi întâmplatū acēsta, ne pomenimū cu unū nou raportū oficiosă alū viceșpanului din același comitatū, în care nu numai că se susținū afirmările din anulă trecutū, dér se constată cu cifre, că învățământul nostru poporalū în comitatul Murășu-Turda stă mai réu chiar, decâtū amă crezutū noi.

După raportulū mai nou, despre care vorbimū, dela anulă 1882 până la finea anului 1891, numărul școlilor confesionale românesce în comitatul Murășu-Turda a scădutū cu 9, dintre carī 5 gr. cat. ér 4 gr. or. Învățătorī români

în 1882 erau 99, astădi însē numărul lorū a scădutū la 71, va sé dīcă cu 28 mai puțin. Școle cu limba de propunere română și maghiară erau atunci numai 2; astădi însē suntū 22, prin urmare în ultimii șce anī maghiarismulă a întratū încă în 20 de școle românesce.

Nici de astă-dată nu putemū sci, în câtū corēspundū aceste cifre cu adevērata stare a lucrului și în câtū nu, dér la tōtă întâmplarea ele trebuie sé deștepte cele mai serioșe îngrijiri din partea superiōrelor nōstre autorități școlare, mai virtosū fiindcă și împrejurările, în carī se află populațiunea română din părțile șecuesce ale acestui comitatū, suntū prea critice și îngrijitoare.

Pōte, că raporturile, ce le vorū fi primitū veneratele Consistōre dela protopopii lorū, sé fi liniștitoare, ba pōte chiar îmbucurătoare, căci nimicū nu este mai firescū, decâtū ca fă-care sé caute pe câtū se pōte a se justifica înainte mai marilor sei și a nu-și descoperi întrelășările proprii. Dér locul de-a se justifica față cu înviniri de-asemena natură, este adunarea comitatensă. Déca raportulū viceșpanului ungurescū este falsū, membrii comitatensī români din acelu comitatū — între carī sigurū, că se vorū fi aflândū și protopopii noștri — pentru ce nu s'au ridicatū în adunarea comitatensă ca sé-lū desmintă? Pentru ce suferū ei, ca adversarii noștri sé-și făcă reclamă în contul reputațiunei lorū și cum de nu și au ridicatū nici măcarū odată glasulū spre a demasca și combate volnicile și abuzurile comise în contra aședămintelor nōstre școlare și culturale?

Deputațiua română la Viena.

Până în momentul de față n'avemū nici o șceire esactă despre sōrtea memorandului românū.

Ceea ce ni-se raportēza însē, și ceea ce aflămū și din comunicările foilorū din Viena și Pesta, ne face sé credemū, că conducătorii deputațiiei au întâmpinatū refusū pe tōtă linia.

De sigurū, că nu puținū va fi contribuitū la acēstă guvernulū ungurescū, ale cărui organe declară mergerea Românilorū la Viena de-o „demonstrațiune în contrastatului ungarū și în contra Regelui încoronatū.“

Despre decursul adunării de erī din vechia casă a șfatului, ni s'a raportatū prin telegrama, ce-o lăsămū sé urmeze.

Telegr. part. a „Gaz. Trans.“

Viena, 30 Maiu. (Sosită la 9 ore 40 m. séra) Adunarea de ađi, din edificiul vechi primării, s'a început la orele 10 înainte de amēđi. Deputatulū Schneider a bineventatū pe Români veniți aici cu memorandulū. Dr. Rațiu i-a mulțumitū în limba română, după aceea Brote în limba germană, făcēndū tot-odată istoriculă așcerii memorandului; apoi secretarulū S. Albini citeșce telgramele sosite în numărū de vre-o 15, și o epistolă sosită dela „Deutscher Antisemitenbund“ și „Deutsch-nationalen“ (?) din Berlinū. Dr. Sećula vorbesce în numele Românilorū vienesī academici; Popū de Bășesci mulțumesce. Într'aceea șesce și Dr. Lueger, căruia i se făcū ovațiuni. Elū se urcă la tribună și vorbesce cu deosebire contra diarului „Pester Loyd“, care, într'unū articolū de ađi, batjocuresce pe deputații antisemiți din Viena; arată lealitatea Româ-

nilorū catră tronū în tōte timpurile și termină între mari aplause. Dr. Bipchini, deputatū croatū, vorbesce italiennesce în numele Croațilorū, carī asemenea suferū sub terorismulū maghiarū. Dr. Lucaciu mulțumesce lui Lueger și lui Bipchini. Mai vorbesce apoi unū țēranū, cu numele Herlea, din Vinererea, între aplause entusiastice. Adunarea s'a terminatū la orele 12.

Diarele vienesce de ađi caracterisēză totulū, ca „o aventură“, vorbescū, în felulū lorū, despre nereușita adunării de ieri, despre neprimirea celorlă ce s'au dusū din deputațiune la ministrulū a latere Szogyenyși de refuzarea audiēței în genere. Alianța cu antisemiții, dīcū ele, a fostū nefavorabilă.

CRONICA POLITICA.

— 19 (34) Maiu

Galițienii în ce privesce limba fă-carei naționalități, stau cu multū mai bine, decâtū bietele națiuni de pe „fericitulū“ globū ungurescū. Așa, se scrie totū din Viena, că Rutenilorū din Galiția li s'au făcutū concesioni în privința dreptului de limbă. Conteș Badeni, guvernorul Galiției, a șoperatū pentru Ruteni anumite concesioni administrative, pentru carī s'au luptatū forțe multū deputații ruteni mai înainte. Se dīce că pe viitorū sé va observa strictū, ca scrisorile partidelorū rutene, sé fi șesolate în limba și cu scrisōrea rutenă.

O telegramă din Viena anunță că br. Eudoxiu Hurmuzachi, care mai înainte făcea parte din clubul Coronini, a întratū în clubul Hohenwart așa că acumū clubul acesta cuprinde pe toți deputații români bucovineni din Reichsrath.

O șceire telegrafică din Palermo, cu data de 27 Maiu n. spune, că fostulū ministru Crispi a sositū în timpul di-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Guido Reni.

(Fine.)

Diua primă petrecută în laboratorulū lui Caracci îi părū tinerului Guido, ca unū visū. Caracci îi pređise totū viitorulū. Guido, fără sé se fi șpăriatū de adevērurile pređise de Caracci, avea înainte ochilorū sei numai viitorulū strălucitū. Mulți rivali avea în jurulū séu, dér natura-i blândă și liniștită nu-lū lăsa sé privēscă în ei nisce inimi ai sei.

Între acestea anii treceau. Talentulū lui se desvoltă puternicū. Din đii în đii își însușia mai multū modulū de-a prepara vāpșelele după invențiunea școllei de Bologna. Nu peste multū, elū nu mai avea ce învăța dela magistrii sei, ba însuși Caracci dīcea adese-orī: „Acum trebuie sé-ți cauți unū altū terenū de luptă, — Roma te chiamă!“

Guido însē își aduse aminte de tatălū séu, care avea unica dorință de-a muri în Bologna. Nu peste multū ora, care despărți pe tată de fiu, a și sositū, și Daniil în ultimulū momentū alū vieții sale esclamă: „Dumneșceule! eu mă re'n-

torecū la tine și fiulū meu rămâne singur! Elū își va afla renumele, de care este demnū, în Roma, dér Dōmne nu lū părăsi în vēcū, trimitei darulū tēu“....

Guido trăia acum de multū în Roma. Vestea i se lățise cu repeđiune. Pontificele Paulū alū V-lea l'a primitū la sine ca pictorū de curte; asemenea cardinalii, urmândū esemplulū pontificelui, începură a distinge pe acēstū magistrū, care și fără de aceea devenise deja renumitū.

În Roma, despre care visa elū atātă și unde se însufleția, admirândū opurile vechilorū magistri, zugrăvi elū „Fortuna“ în Capitoliu, „Helena“ pentru palatul Spade, și „Aurora“, care e unul dintre cele mai admirabile tablouri și care ornēză palatul Rospiglio

Se afla însē în Roma unū omū, care cu orī ce prețū voia sé răpēscă lui Guido corōna meritelorū sale. Pe acēstū omū nimenea nu l'a vedutū fără pumnalū și sabiă și toți îlū încungiurau, sciindu-lū acățiosū. Acesta era Caravaggio.

— „Acēstū cărpaciū“, dīcea rēutăciosulū artistū, „a venitū din Bologna

la Roma, pentru ca sé ne răpēscă orī ce ocașione de a ne putē și noi distinge. Pretutindenī numai elū; nu este biserică, nu este palatū, pe care sé nu-lū fi mângitū cu penelulū séu. Chiămatu-l'au în Mantua, în Neapolū și speramū cu drept cuvēntū, că vomū scăpa de elū; dér nu, elū érăși a venitū, ba însi-și cardinalii au eșitū întru întâmpinarea lui, — ce rușine!... Și ce e mai multū, tōte provocările mele la duelū le-a respinsū cu sange rece, susșiindū, că eu nu trebuie sé mă luptă cu elū!... Ce sé știu face, ca sé-mī potū rēsbuna asupra lui? Ca sé făcū, ca sé-lū șilescū, sé verse atātă lacrēmi, câte bucurii și glorii a gustatū?!“

Cāindu-se astfelū, trecea cu repeđiune pe stradele Romei. Mișcarea îi marea și mai multū iritațiunea și mai de multe-orī puse involuntarū mână pe mēnerulū sabiei. De-odată însē simți, că o mână se lasă pe umērulū séu și unū tonū linū îi șoptesce în urechiă: „Urmēză-mī!“

Caravaggio surprinsū, se uită în jur. — „Gessi Francesco“ dīse necunoscutulū, — unū discipulū alū lui Reni Guido.

Caravaggio fără șovăire se șguli în mantauă și îi urmă. Când ajunsse în piēța San-Giovanno, Gessi se opri și dīse: „Măestre, și-am auditū cuvintele!“

— „Ei, și?... Eu nu am datina a-mī ascunde nici cugetele, nici ura.“

— „Ce privesce ura față de Reni, și eu mă alăturū la tine.“

— „Tu?“

— „Da, eu! Reni e nedreptū față de mine, m'a pusū îndērētulū tovarēșilorū mei. Eu îlū urēscū din sufletū și am juratū, că imī voi rēsbuna.“

— „Provōcă-lū la duelū!“, dīse Caravaggio.

— „Tu șcii mai bine, ce plătesce duelulū pentru elū. Reni numai dintr'ō parte se pōte rāni.“

— „Cum?“ întrebă Caravaggio.

— „Poți sé intri în Palatulū Rospiglio?“

— „Fără îndoiēlă; dér mie nu-mī place sé intru, fiind-că știu, că adversarulū meu în tōtă séra e acolo.“

— „Șcii ce-lū duce pe elū acolo?“

— „Nu, dér ce-mī folosesc mie sé și știu?“

mineței acolo; el a rostit un discurs la inaugurarea monumentului lui Garibaldi, care a avut loc în mijlocul unui mare entuziasm. Crispi a spus, că mărtea lui Garibaldi lasă un gol în poporul singur ar pute să-l umple, dăr pentru acesta trebuie să se dea națiunii conștiința de ea însăși. M'au acusat, adaugă el, de megalomanie (grandomania), pentru că voiam, ca și Garibaldi, ca Italia să fie mare și puternică, dăr este păcatul original al tuturor acelor, cari cu Mazzini în cap, au lărat la unitatea Italiei. Toți trebuie să se gândescă la marile datorii, ce ne incumbă încă; o națiune de 31 milioane, care se șterge, care nu se numără pentru nimic, este o simplă expresiune geografică; noi nu vom pute suferi această umilire.

SCRILE ȚILEI.

— 19 (31) Mai

Szapary la adunarea „Kulturgylet“-ului. „Magyar Hirlap“ scrie, că ministrul președinte unguresc, contele Iuliu Szapary, va lua parte la adunarea „Kulturgylet“-ului, ce se va ține în curând în Pesta. Aducându această știre, foia ungurescă se bucură mult, că ministrul președinte unguresc poartă așa mare interes față cu „Kulturgylet“-ul. — De, în Austria Kuenburg ia parte la adunările „Schulverein“-ului; în Ungaria Szapary la ale „Kulturgylet“-ului, — apoi să nu salte de bucurie Nemții germanisator-centraliști și Ungurii fanatisați până la turbare de nisce scrintite idei de maghiarizare, când vedă, că persoanele cele mai sus puse se fac instrumente orbe ale unor porniri păcătoase și condamnabile?

—x—

Conferința internațională europeană pentru serviciul căilor ferate, va avă loc la Pesta dela 1 până la 3 Iunie viitor. Mai toate statele europene și peste 113 directori de drum de feră vor lua parte la această conferință. Notabile ameliorări se vor introduce în serviciul internațional. Astfel de exemplu: percursorul lui Expres-Orient în direcția Parisului va fi foarte mult scurtat. Comunicația cu Anglia prin Colonia va fi asemenea scurtată. Acea cu Germania va deveni mai repede, ăr încât privește joncțiunile Ungariei cu România, statele Balcanice și imperiul otoman, ele vor fi asemenea obiectul unor importante modificări. Pe lângă acestea, mai e vorba d'a se spori considerabil vagonul restaurant și cupeurile de durmit.

—x—

Societatea „Progresul“ din Arad le scote ochii jupânilor dela „M. H.“ Ei

se supără foată, de ce „Valachii“ dela acea societate „cutază“ să tipărescă invitări, pe cari stă scris: „Progresul din Arad“, pe când este știut, dăr ei, că ministrul de interne n'a aprobat statutele numitei societăți. Intră apoi cu metria dela „M. H.“, că are ministrul Szapary cunoștință despre toate acestea, ăr dăcă are atunci la ce mai e nevoie de întărirea statutelor, când societatea pôte să existe și fără de acele? — „M. H.“ se face de risă cu astfel de întrebări.

—x—

Drept de publicitate. Ministerul unguresc de culte și instrucțiune publică, prin ordinațiunea dto 28 Martie a. c. Nr. 47954/891, a investit cu dreptul de publicitate „Școala civilă de fete cu internat“, susținută de Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român, în Sibiu.

—x—

O dispozițiune salutară în România. Cetim în „Bucuresci“: Consiliul sanitar superior, constatând rēul cel mare, pe care îl produce falsificarea esențelor spirituoase, va da ordinele cele mai severe tuturor consiliilor sanitare comunale, ca falsificatorii să fie dați judecării cu totă asprimea legilor în vigoare, și ori-ce esență falsificată, să fie numai confiscată, dăr și distrusă.

—x—

Foc. Ni-se scrie: Duminecă în 29 Mai a izbucnit în comuna Avrig un foc mare, când era o țară liniștită și omeni se aflau acasă. În timp de 1/2 oră a prefăcut în cenușă 8 suri și 2 case. Pompierii din Avrig au alergat cu toții la foc, asemenea cei din Brad, din Săcădate și Racovița, cu ajutorul cărora focul s'a localizat.

—x—

Colera în Harrar. „Courriere Eritreo“, ce apare în Matzauah, aduce cu data de 1 curent, următoarele amănunte asupra colerei în Harrar: Colera bătue dela 20 Martie încôce și s'a lătit în un mod adevărat înspăimântător. Se vorbește de câte-va sute de casuri letale pe zi, din cari la tot casul e a se pune mult în socotela bogatei fantasii Abisinienilor. Fapt e însă, că epidemia bătue grozavă, și că numărul casurilor letale e îngrozitor de mare. Se vedă pe strade casuri oribile de coleră. Omieni, sunt apucați deodată de convulsii și puține minute după aceea sunt cadavre. Vina, că epidemia progresază atât de vehement, zace în neînțelegerea neingrijirea și murdăria orașului. Autoritățile locale au dispus închiderea tuturor prăvăliilor, după cum au interzis și ținerea bazarului; mai departe s'au îndrumat toți locuitorii — Musulmani, Creștini și Ovrei — a cere dela ceră stingerea epidemiei. Pen-

tru puținii Europei, ce trăesc în Harrar, pericolul e mai mic, de-orece curățenia și un trai bun regulat sunt cele mai bune remedii preservative în contra colerei.

—x—

Inmormântarea Episcopului Melchisedec. La 18 Mai v. s'a făcut la Roma inmormântarea P. S. S. Episcopului Melchisedec în grădina proprietății sale de la bariera orașului, precum a fost ultima dorință a ilustrului defunct. Inmormântarea s'a făcut în socoteala statului. Senatul a fost reprezentat la inmormântare prin d-nii I. Plesnilă și T. Mar-Oceanu, ăr ministrul cultelor a fost reprezentat prin d. Stef. Mihăilescu, inspector general al învățământului, și prin arhiepiscopul Ioanichie Bacăoanul, loco-țitorul provisoriu al ilustrului defunct. Părintele Melchisedec a lăsat căsuța sa din Roma pentru înființarea unei grădini de copii.

—x—

Clubul lucrătorilor brașoveni invită la producțiunea și petrecerea împreună cu dans, ce se va ține în 5 Iunie 1892 st. n. (Dumineca Rusaliilor) în sala „Hotelului Union.“ Inceputul la 8 ore s'era. Prețul intrării 40 cr.

—x—

Atacăt de Evrei. „Voința Națională“ din Bacău (România) scrie: De mai mult timp, locotenentul C. trăia cu fida unui israelit, majora, în etate de 22 ani. Acum câte-va zile vre-o 100 de Evrei au violat domiciliul locotenentului; acesta s'a servit de revolver și a impuscat în mână pe unul din Evrei. Ceilalți au scos din casă pe nenorocita tină, trăind-o de p'ru în mijlocul unor țipete îngrozitoare. Tinăra a fost ascunsă. Șeful parchetului a dat ordinele cele mai severe, pentru-ca să se pună imediat în libertate tinăra, de a cărei sortă nu se știe încă nimic până acum. Ea e căutată cu multă stăruință și nu se găsește încă.

—x—

Teatru german în Brașov. Măne s'era se va juca opereta în 3 acte „Der Zigeuner Baron“, de Schnitzer, musica de Strauss. — D-lu Berger anunță totodată, că a angajat pentru patru reprezentații pe cântărețul de opere dela teatrul c. r. din Viena. Josef Josephy și că pentru cele 4 reprezentații se vor urca prețurile: loge 20 fl.; cerce 4 fl.; fotel I 3 fl. 20 cr.; fotel II 2 fl. 40 cr.; partere I, 2 fl.; și partere II, 1 fl. 60 cr.

Afacerea Zappa în senatul României.

Sâmbăta trecută s'a tratat afacerea Zappa în senatul României. D-lu

Teodoru Văcărescu a interpelat guvernul și l'a rugat a răspunde, ce măsură ia cu privire la succesiunea Zappa, cum înțelege să interpreteze art. 811 și 817 din codul civil și ce măsură ia în interesul apărării noastre ca stat, față cu un stat străin?

Cam acesta e miezul interpelării d-lui Văcărescu. Pentru Sâmbăta a fost sorocită dezvoltarea acestei chestiuni. „Românul“ din 29 n. c. spune, că atât interpelatorul, cât și ministrul au fost la înălțimea unei chestiuni atât de importante, după recunoșterea mai multor membri ai opoziției din Senat.

D-lu Văcărescu începe prin a espune fazele succesiunii Zappa, care în ultimul timp a făcut atât șgomot și despre care presa s'a ocupat atât de mult. D-sa dăce, că succesiunea stă deschisă încă dela 1865, de când Vaghelli Zappa și-a dat obștescul sfârșit. Prin testamentul lui Vaghelli din 1860 așa numitele „Olimpice“ din Grecia sunt instituite, ca legatari ale unei părți din averea, ce Zappa a adunat din sudorea poporului român, ocaf știut este, că deusul a venit în România s'era. Aceste „olimpice“ sunt o societate pentru încurajarea artelor și comerțului grec, prin instituirea de concursuri și expozițiuni, deci o instituțiune eminentă națională grecă. Această societate este a statului elin. Admițând teoria guvernului grec, ca averea imobiliară să treacă în stăpânirea ei, s'ar constitui un stat în statul nostru și e mai mult de cât sigur, că numai România se pôte constitui, ca persoană morală, alte țări nici de cum. În susținerea tezei sale, oratorul citează mai multe exemple din străinătate. Prin diferite note diplomatice schimbate între ambele puteri, Grecia caută a impune stăpânirea sa în virtutea capitalațiunilor și, că deci articolele 811 și 817 din codul nostru civil nu sunt aplicabile în cazul de față și că numai după codul caragea trebuie să se decidă asupra averii lui Zappa.

Interpelatorul respinge aceste teorii, ocaf nici o instituțiune în România, făcută dinaintea introducerii actualului cod civil, n'are nici o valoare, dăcă nu are vr'unu hrisov domnesc, „Olimpicele“ pôte fi bune în Grecia, la noi nu.

Nici o intervențiune diplomatică nu pôte să aibă loc aici; această chestiune trebuie să se rezolve de tribunalele române.

Interpelatorul dăce, că actualul ministru de externe, în corespondența sa diplomatică cu ministrul Greciei, a fost foarte corect și energic, nu ca predecessorul d sale — e vorba de d. C. Esarcu — care a fost foarte molatic și șovăiel-

— „O pasiune începe a domina asupra lui“.

— „Care?“

— „Jocul în cărți“.

— „Dăci, că-i place jocul în cărți? Caro mio?! Atunci e perdat“.

— „M'ai priceput?“

— „Pe deplin! De s'era mergu la Rospiglio.“

*

Sosi s'era; în palatul Rospiglio se adunară mulțime de nobili. De-odată portarul anunță sosirea lui Caravaggio. La auzul acestui nume, întreaga societate fu surprinsă, dăr mai ales Guido Reni. „Caravaggio aici!“ își dăce acesta: „Cum pôte să vină el, când mă știe pe mine, că sunt aici?“

Înainte de ce i-ar fi răspuns cineva, Caravaggio intră în sală. Era cu totul schimbat. Sumeția și expresiunea deprețuită îi dispără de pe față și un suris amical avea pe buze. După o scusă bună, se întorse spre Guido și-i dăce: „Mi pare bine, magistru Guido, că am fericierea de a-mi îndrepta greșela. Eu am fost nedrept față de d-ta; când vedeam lumea ținându atât de mult

la școala d-tale, tot-déuna mă mănuiau și mi-am adus aminte, că și în lumea artistică sunt deosebite originalitățile. Ori cât am fost de măhnit pe d-ta, totuși mi-ar plăce, dăcă prin împăcarea noastră s'ar da tôte uitării. Dăcă mi-ai întinde mâna de pace, de aci înainte cea mai mare dorință mi-ar fi, ca să te fac a uita suvenirile triste din trecut.“

Guido, nesuspiciionându nimic, întinse lui Caravaggio mâna, pe care acela o strinse cu căldură.

— „Caravaggio“, dăce Guido, „îți mulțamesc, că mi-ai dat ocaziune a conveni cu d-ta. Din minutul acesta s'a sfârșit ori-ce inimizită între noi“.

După împăcarea, ce produse un efect plăcut asupra tuturor, puseră mesele de joc la rēad. Acesta a fost totu, ce doria Caravaggio cu atâta neastămpăr, după ce se provădu îndestul cu aur. Caravaggio se juca cu cea mai mare istețime. Toți așteptau, că d'ora își va îndrepta atențiunea asupra jocului, și iritându-se, va vătma pe contrarul său și-l va aduce în confuzie; dăr din contră, el se jucă astfel, că îl lăsa pe acela să dobândescă. — Guido a dobândit.

— „Spereză“, dăce sculându-se dela masă, „că nu peste mult voi mai veni aici cu d-ta“.

— „Da, vom conveni mâne!“, dăce Caravaggio.

În ziua următoare vedem pe ambii magistri jucându-se la aceeași masă. Caravaggio și acum pierdu. Elu într'ascuns a colectat bani dela contrarii marelui artist, ca cu atât să pôte perde some mai considerabile. Astfel trecu o lună și Guido Reni se făcu un cârșăș pățimaș. Lovitura a fost bine îndreptată. Cu satisfacțiune spuse Caravaggio nerușinatului Gessi: „Prietine, sfatul tău a fost foarte bun“.

Penelul lui Guido, care înainte de aceea produse atâtea picturi admirabile, acum pausa. Renumitul artist își închise ochii sufletesc dinaintea visiunilor ceresce. Își uită trecutul, era indiferent față de renumele său și neglijent în lucrare. Unu cuget, unu singur cuget avea, și acesta era „cârșăș!“ Numai ca să se pôte juca, se grăbia a-și isprăvi tablourile, pe cari apoi le vindea cu preț bagatelă, — nu și mai sfărâma capul cu nici un cap d'operă.

Privi-lu, cum merge colo cu pașii lui, gârbovit sub povara anilor! Rece și fără nici o speranță, se uită la trecători. Aceste strade, pe cari pășese el acum s'era și delăsăt, au fost odinioară martorii renumelui și gloriei sale, când cu mulți ani înainte se plimba pe ele urmat de mulțimea admiratorilor săi.

Sburară de atunci mai bine de 30 ani. Un glas, glasul conștiinței, îi șoptese în urechi: „Tu ai fost mare și renumit odinioară; tôte acestea însă tu însu-ți le-ai prădat“.

— „Oh, dăcă nu s'ar fi conjurat cărțile în potriva mea, nu aș fi fost silit a mi isprăvi tablourile așa de grabă!“

— Și atunci își aduse aminte de tatăl său, de magistrul Caracci și de patronul său Paul V-lea, ăr privirea îi aluneca asupra palatului Rospiglio; ah, acest palat a fost pentru el prăgul iadului, și în ușa iadului, ca odinioară, stetea acum Caravaggio.

La aceste aduceri aminte, Guido suspină cu durere, și cu pași repezi se întorse acasă. Aici îl aștepta o surprindere plăcută. L'a cercetat Andrea Sirani,

nică, și care în o notă diplomatică cere scuze ministrului grec Deligiorge, promițându-i în același timp a stăruia a se veni cu o lege prin care să se recunoască „Olimpicele“, ca o persoană morală și juridică în România.

Aceste destăinuirii sunt primite cu desaprobari și murmure din partea senatorilor.

Încheind interpelatorul se întreabă, dacă se poate, ca un stat străin să posedă la noi moșii? Negreșit că nu!

Unde ar pute ajunge România, dacă statele vecine ar posedă la noi moșii? Câte dificultăți nu s'ar născă? D-nii din Atena ne-amenință cu executarea capitalășunilor, — d-lor trebuie să știe, că nu ne-am dat înapoi nică o dată, când drepturile noastre au fost călcate în picioare și de astă dată ne vom face datoria.

D. Alexandru Lahovary, ministru de externe răspunde d-lui Văcărescu. D-sa ține, că această cestiune nu e o cestiune de parlament; avem justiție și ei s'ei lăsam sarcina, să deslege succesiunea lui Zappa. Dér totuși va da ore-cari detalii Senatului asupra afacerii. Arată că la un lung memoriu al guvernului grecesc, a răspuns prin o notă în care se stabilește energic și incontestabil că:

a) Tribunalele române sunt incontestabile; toți trebuie să ne supunem verdictului lor;

b) Nu se poate trata cu guvernul grecesc în această cestiune pe o cale politică, ca stat cu stat, pe cale diplomatică nu se rezolvă cestiuni de domeniul particular, pentru acesta sunt tribunale și curți.

În privința amestecului statelor străine la noi, suntem prea bine înarmați cu legi atât pentru prezent, cât și pentru viitor. Guvernul ar eși din rolul său, dacă s'ar pronunța mai dinaintea asupra acestei afaceri. Independința absolută trebuie lăsată justiției, nică o presiune și nică o influență. „Onoarea justiției noastre nu trebuie să fie atacată și nu una ci deces succesiunii Zappa n'ar trebui să ne serveze de a ne discredită justiția în fața Europei“.

Cu aceste cuvinte termină ministrul de externe răspunsul său d-lui Văcărescu.

Dare de sémă

asupra petrecerii cu tombolă din Abrudă.

Comitetul arangiatoră alesă din partea Reuniunii femeilor române din Abrudă, Abrudsat și jură, pentru arangierea petrecerii împreună cu tombolă, ținută la 12 Iunuară n. 1892 în favorul școlii române de fetițe din Abrudă, în următoarele are onore a-și da

raționciulă despre rezultatul activității sale:

În considerarea scopului nobilă, comitetul arangiatoră s'a văcută îndemnată a se adresa către publicul român, cerându-i spriginulă pentru întreprinderea făcută în acestă scopă filantropică.

La apelul comitetului, publicul a răspuns în modulă celă mai căldurosă, contribuindă peste așteptare atât în bani, cât și cu obiecte destinate pentru sortire.

Colecțiunea obiectelor contribuite, arangiată în formă de o mică expozițiune, a satisfăcută așteptărilor celor mai esagerate și a servit spre onora contribuitorilor.

Înainte de a trece la detailarea raportului, comitetul arangiatoră își ține de datorință a-și exprima adăncăsa mulțămă și recunoștință atâtă stimăților contribuitoră pentru ajutorulă prestată, cât și stimăților colectante pentru zelulă neobosită, ce au desvoltat întru spriginirea întreprinderii noastre.

Deosebită mulțămă dătoresce comitetul arangiatoră d-nei avocateșe *Anna Filip* pentru prețiosulă ajutoră ce a dată comitetului în totă decursulă arangierii, atâtă la sortarea și arangierea, cât și la espedarea obiectelor; asemenea domnișoreloră *Netta* și *Eugenia Ivașcu*, *Elena Lobonțiu*, *Eugenia Ciura*, *Sofia Buceșianu*, *Eugenia Barițiu*, *Marița Macaveiu* și d-lui *Samuilă Davidă* din Abrudă; d-nei *Eufemia Caiană* din Roșia, d-nei *Elisabeta Danciu* și d-rei *Marița Davidă* din Bucium, d-rei *Elena P. Popă* din Făgăraș, d-rei *Sofia Cothisel* din Certegea, d-neloră *Lucreția Papiu* și *Eugenia Simu* din Bistra, — pentru zelulă desvoltat și ostentăla prestată parte prin colectarea și arangierea obiectelor, parte prin împărțirea și vinderea losurilor.

Asemenea exprimă comitetul mulțămă instituteloră de credită „*Albina*“ din Sibiu, „*Ardeleana*“ din Orăștia „*Silvania*“ din Șimleu, „*Hațegana*“ din Hațegă, „*Hunedora*“ din Deva, „*Mureșiana*“ din Reghină, „*Someșana*“ din Deșiu și „*Auraria*“, cari cu nobilă bunăvoință au luată asupra-și distribuirea și vinderea unui mare numără de losuri.

Mai josă lăsamă să urmeze contribuiriile incurse la adresa comitetului: *Colecta Nr. 1*, colectante: *D-rele Eugenia Ivașcu și Eugenia Barițiu* din Abrudă:

Ana Filipă din Abrudă 1 perină de divan și 1 perină de ace, *Silvia Cirlea* n. Rusu din Abrudă 1 ținătoare de perii și 1 ținătoare de diare, *Ana Lobonțiu* din Abrudă 1 ținătoare de tutun, 1 părechia de pantofi; *Eugenia Ivașcu* din Abrudă 1 șurță, *Elena Lobonțiu* din Abrudă 1 covor și 1 ținătoare de pose, *Florentina Tărnaveană* din Abrudă 1 coperitoare, 1 șurță, 1 părechia de pantofi; *Amalia Bășota* din Abrudă ună ținătoare de stergare; *Elvira Popă* din Abrudă 1 cursoră de masă și ună ținătoare de stergare, *Lucreția Adamoviciu* din Abrudă 1 corfiță de țigări; *Cornelia Adamoviciu* din Abrudă 1 ținătoare de perii, *Petru Mladină* 2 vase de flori, *Amalia Stoica* din Abrudă 1 chisea, 1 acoperitoare, 1 geantă de lucru, *Maria Zöldi* din Abrudă 1

stergară, 1 chibritelniță, 1 ținătoare de săpun, 1 ținătoare de cenușe; *Coboră Terezia* din Abrudă 1 găină, *Samuilă Davidă* din Abrudă 4 serviete, 4 acoperitoare, 1 taviță și 1 geantă; *Silviu Lazăr* din Abrudă 1 tablou; *Rozina Kővári* din Abrudă 1 acoperitoare, 1 ținătoare de perii și 1 ținătoare de diare; *Sofia Buceșiană* din Abrudă 1 ținătoare de orologiu și 1 acoperitoare, *Maria Buceșiană* din Seliște 1 stergară, *Dr. Iustină Colbasi* din Abrudă 1 fl., *Petru Macaveiu* din Bucium 2 păpuși și 1 mapă de pose, *Teofilă Faură* din Abrudă 4 cuțițașe și 1 țigaretă, *Iosifă Crișană* din Abrudă 1 fl. (Va urma)

Telegramele „Gaz. Trans.“

(Serviciulă biuroului de cor. din Pesta.)

Viena, 31 Maiu. În adunarea Româniloră a cetită președintele (?) *Schneider* telegrame salutătoare din *Innsbruck*, *Praga* și *Berlină*. O telegramă a lui *Gregor* încuragă la perseveranță în lupta națională. La încheiere s'a trimisă o telegramă omagială *Maiestății Sale*, pe care a subsemnat-o *Dr. Rațiu*, ca președinte ală comitetului națională ală Româniloră din *Ungaria*.*

Literatură.

A eșit de sub tipar:

„Introducere în științele comerciale, în usulă școliloră comerciale și pentru studiu particulară, de *Arseniū Vlaicu* și *Ioană C. Panțu*, profesori la școla comercială. Brașov, tipografia A. Mureșianu 1892“. Formată mare 8° de 214 pag. Etă cuprinsulă, după capitole, ală acestei cărți: I. *Noțiunile de competență din economia națională*. II. *Noțiuni de dreptă*. III. *Comerciulă cu felurile sale. Mărfurile*. IV. *Comercianță. Personalulă comercială, samsarulă, procuristulă și prepositulă*. V. *Societăți și asociațiuni comerciale. Firme. Societate colectită, comandită și în specială societățile pe acți, constituirea și manipulația. Societățile cooperative și bănci populare*. VI. *Măsura și Banulă*. Istoriculă și starea actuală. Bani din diferite State, modulă de batere, valuta de aură, de argintă și bimetalismulă. VII. *Bani de hărtia*. Notele de stat și biletele de bancă. Rolulă și starea loră în diferite state, banii noi din *Austro Ungaria*. VIII. *Creditulă și mijlocele de plătere*. *Cambia, felurile de cambii și manipulația cu cambii*. Hărtiile de valoare, obligațiunile de stat, acțiunile, losurile, promesele și peste totă cum face statulă imprumuturi. IX. *Transacțiuni și afaceri comerciale*. X. *Bancheră, Bănci și diversele transacțiuni de bancă*, precum cont-curentă, escontă, lombard etc. Emisiunea bancnoteloră și stockulă metalică la banca națională, din cele mai principale state din Europa. XI. *Asigurările*. Organizarea societățiloră de asigurare în contra dauneloră la obiecte, asupra vieții și asigurări de rente. XII. *Instituțiuni comerciale*. Terguri, și în specială despre bursă, istoriculă, însemnătatea și operațiunile de bursă. Vămile, sistemă de liberă schimbă și protecționistă. Magazinele publice, docturile. Corporațiunile comerciale. Camera de comerț și industriă. Statulă și comerțulă. XIII. *Mijlocele de comunicațiune pe uscată, pe apă, flota comercială și comerțulă maritimă*. Căile ferate. Poșta și telegrafulă. Istoriculă mijloceloră de comunicațiune. XIV. *Contabilitatea*. Noțiuni generale. Contabilitatea comercială și de administrații la diverse fonduri. Budgetă, diverse casse, cartea rubriciloră și actuală de revisiune. În specială Inventarulă și diferite metode de prețuire la imobile și mobile cu exemple practice. — Se poate procura dela *Librăria N. I. Ciureu*, Brașov, cu prețulă dimpreună cu porto de fl. 1.25 or.

Din cuprinsulă bogată ală acestei cărți se poate vedea, că ea este de mare folosă practică pentru ori-cine, de aceea o și recomandămă cetitoriloră noștri cu totă căldura.

„Colecțiune de plante“ arangiată de *I. Moisilă*, profesoră la gimnasiulă reală din *Slatina* (România). Această colecțiune este menită pentru școlile medii, spre a se aședă plantele, pe cari școlarii le adună în excursiunile, ce le facă singuri, sau cu profesorii lor. Ea este compusă din doi părți de cartonă, încheiați cu șnururi; pe celă dintăiu se află frontis-

piculă frumosă litografată, cu chipulă marelui botanică *Minné* și cu numele celor mai însemnați botanici, între care și doi botanici români d. *Floriană Porciusă* și dr. *D. Brândău*. Totodată pe frontisniculă sunt reprezentate deosebite părți de plante precum și instrumentele necesare botanisărei. Pe partea internă a părțiloră se află: clasificățiunea naturală și artificială, ce va servi școlăriloră spre a repeți mereu gruparea planteloră în clase, ordine, etc., și a înlesni aședarea planteloră uscate, în herbariu. Pentru ordinele cele mai însemnate ale clasificățiunei naturale (31) suntă cole separate cu etichete de deosebite coloră (spre a deosebi clasele); asemenea pentru plantele singuratică, suntă foi de hărtie. Pentru 340 plante suntă etichete tipărite, cu numele latină și româneșă, ale speciiloră, cari se voră lipi la făcare specie, de școlari; pentru speciile, cari nu se cuprindă în acele 340 etichete, suntă 40 etichete goale, pe cari școlariulă va scrie numele plantei, ce o va aduna.

Dimensiunea „Colecțiunei“ este de 41 centimetrii lungime și 29 cm. lățime. O instrucțiune tipărită esplică adunarea și uscarea planteloră, etc. —

„Colecțiunea“ va fi de mare folosă practică, pentru studiu botanică în școlile medii și va produce în școlari plăcere, gustă și interesă, pentru exploatarea florei noastre, care este cercetată a-prope numai de străini.

Recomandămă deci cu totă dinădinsulă lucrarea d-lui *Moisilă*, și amă dori ca d. profesori de științele naturale să o introducă în școlile noastre, fiind siguri, că voră contribui forte multă la răspândirea gustului pentru o știință atâtă de frumosă și folositoare, cum este botanică, însă care la noi este atâtă de neglijată. — „Colecțiunile“ se potă procura dela librăria editoră, „*Incurăgiarea comerțuluiă română*“, (G. Mihălescu), *Slatina* (România) sau de-adreptulă dela *D-lă. I. Moisilă*, profesoră *Slatina*. Prețulă 1 fl. v. a cu porto. (35 cr.) —

DIVERSE

O dramă la Parisă. O dramă din cele mai palpitate și de care se ocupă totă Parisulă, s'a petrecută *Duminea trecută*, și etă cum: În *Februarie 1889* d-șora *Yvonne D...*, fiica unui avocată din *Parisă* și nepoța unui deputată, se căsătoreșă cu d. L., fiulă unei mară căsătoreșă din *Parisă*. D-șora *Yvonne D...* era pe atunci o fată încântătoare, înaltă, brună, elegantă, bună musicantă, demnă în tôte privințele de a fi stimată. — Soțulă ei primi o situațiune oficială într'unulă din departamentele vecine cu acelu ală *Senei*. Aci soții avură o fetiță și trăiau în cea mai mare fericire. Într'o seră soțulă ei se arată necăjită, din cauză, că soția sa a fostă prea multă observată la balulă prefecturii. Isbucniră scene urmate, se țice, și de lovituri. D-na L... primăvera trecută se refugiată într'o mănăstire cu copila ei. Aci ea găsă pe o prietină de școlă, măritată cu d-lă *Paul R...* mare proprietară în *America de Sud*. D-lă R... se amorează de d-na L... și greșela neînălăturată urmă. *Vineri 13 Maiu* st. n. d-lă *Paul R...* închiria pentru d-na L... ună mică apartamentă în *strada Rocher, 34*. Aoi se întălniră amanții *Sâmbăta* la două ore. De odată la ușa apartamentului și din afară o voce de femeă strigă: — *Paul! Paul! deschide! Bărbatulă Yvonnei e josă... Elă se ură susă, deschide! Fieți milă, deschide!... Era soția vinovatului, d-na R. D-lă R. deschise și alergă pe scară înaintea dușmanului, pe care îl credea josă. În același timp cinci detunături se aușiră și în urmă țipete; portăreșă casei, vecini alergară și gășiră pe nenorocita *Yvonne* întinsă josă, plină de sânge și de răuf, în vreme ce d-na R... ținându încă în mână revolverulă, și pumnalulă cu care se săvărșise crima, țicea: *Arestați-mă, nu regretă, ce am făcută! Medicii chieamă grabnică constatară, că victima acestei drame primise mai multe glonțe din cari unulă îi perforase întesunele. Victima mai avea și mai multe tăetură făcute de pumnală. Glonțele nu au putută fi scoșe și transportată în casa d-lui *Pozzi*, *strada d'Armaillé*, nenorocita *Yvonne L...* își dete sufletulă *Duminea* la 5 ore. D. L... soțulă *Yvonnei* a fostă înștiințată telegrafic. Aceșta e drama ce va judeca *Curtea* cu jurați a departamentului *Senei*. D-na R. ucigașă s'a constituită prizonieră și s'a alesă de apătătoră pe cuonosutulă avocată, *Décori*.**

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maleră.**

unulă dintre cei mai buni discipuli ai eși, care chiar acum se reintorse la Roma.

— „Tu ești, „*Andrea?*“ îl salută *Guido* întristat. „Ți mai aducă aminte de mine? Nu faci și tu ca ceilalți?“

— „În veclă“, răspunde *Sirani*, „în veclă nu voi uita binefacerea, de care m'ai împărțășită. Sémnulă celă mai vădită ală recunoștinței, pe care potă să-lă arătă, fiă hotărîrea mea de a fi mângăetorulă tău, ca să te conducă érași unde ai fostă și ca la repețitele mele admnistrări, să țe-se redeștepte ingeniuulă, care admormise pe ună timpă, și care acuma érași potă să arunce fulgere nouă în jurulă tău“.

— „O, *Andrea*, nu vorbi de acestea. Nu voescă să mă amăgescă pe mine înu-mi... renumele meu e perdată!“

— „Nu, acela durăză în veclă!“

— „Mămile imi suntă înțepenite“.

— „Voră face ele încă nouă cap-d'opere!“

— „Le-a slăbită joculă, spunu-ți eu!“

— „Le-a slăbită, pentru ca de acuma să te atingă numai de penelă. Probăză!“

— „Să probeză, dăci tu?— 'Mi lip-

sesoă tôte cele trebuințose, nică chiar pânză nu am“.

— „Te înșeli, magistre!“

Sirani îl conduse în odaia vecină, unde era o stativă și pe aceea o pânză întinsă. La vederea acesteia, bătrănulă rămase surprinsă, lacrimile începură a-i curge din ochi și îmbrățișă pe *Sirani*.

— „*Andrea*“, țice *Guido Reni*, „ună cugetă mi-a trecută prin minte!... Da, eu voi folosi această pânză și voi zugrăvi ună tablou demnă de tinerețele mele! Obiectulă, ce-lă voi alege, va fi în consonanță cu patimele și slăbiciunile mele. Eu voi zugrăvi pe *Isusă* pe muntele *Oliveloră*. Pe *Isusă*, care părășită de toți și așteptândă călășulă, asuda sudori de sânge. Aceșta ideă sublimă să fiă corôna lucrăriloră mele. Ți mulțămescă, *Andrea*, tu ești rașemulă vieții mele!“

Peste șese luni, minunatulă tablou „*Christosă pe muntele oliveloră*“ fă isprăvită și *Guido Reni*, după ce renunță cu totulă la joculă de cărți, muri, ajunsă érași la nivelulă gloriei.

Prelucrată de: **Iuliu Moldovană.**

* Partea din urmă a acestei telegrame a biuroului din Pesta este confusă și neînțeleșibilă. Red.

